ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀប

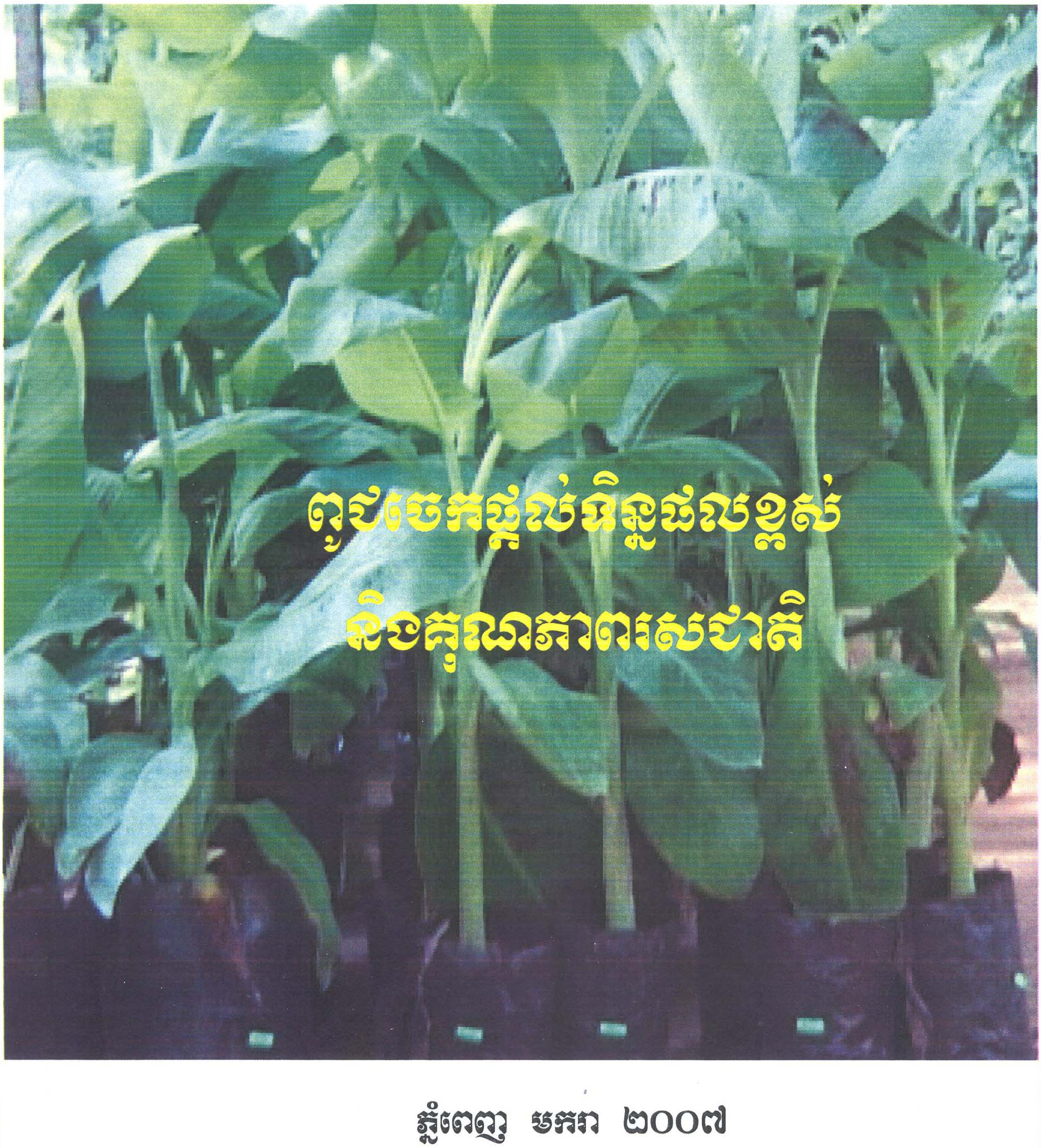

ពូជចេកផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ និងគុណភាពរសជាតិ

ភ្នំពេញ មករា ២០០៧

ពូជចេកផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ និងគុណភាពរសជាតិ

បទពិសោធន៍សម្រាប់បង្កើនទិន្នផលដំណាំ

រៀបចំដោយក្រុមពិសោធន៍ :

ផាត់ មុនី ប្រធានក្រុមពិសោធន៍ ដឹកនាំ និងកែសម្រួលរបាយការណ៍

សុខគុន គុនសុភ័ក្រ្ត សមាជិកក្រុមពិសោធន៍

ហួត ម៉ាលីម សមាជិកក្រុមពិសោធន៍

ម.ព.ឯ.ក AIDOC

Code: 176-001

Date:

Donated by:

សាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀប មករា ២០០៧

អារម្ភកថា

ការសិក្សាបានអនុវត្តក្នុងរូបភាពជាការពិសោធន៍សមូហកម្ម (Collection) ដំណាំចេកដែលបានមកពីពូជ ចំនួន ២៣ មុខ ។ កូនចេក ២៣ មុខនេះត្រូវបានបណ្តុះឡើងដោយជាលិកា និងនាំចូលមកពីប្រទេសបែលហ្ស៊ិក ។ តាមប្រវត្តិកូនចេកនាំចូលនេះ ភាគច្រើនមានប្រភពមកពីអាហ្វ្រិក ។ ដោយឡែកក្នុងការសិក្សានេះ ពូជចេកក្នុងស្រុកចំនួន ០៣ មុខក៏ត្រូវបានដាំសម្រាប់ជាកសិណ ។

គោលបំណងសំខាន់ក្នុងការសិក្សា គឺផ្តោតទៅលើភាពស៊ាំក្សេត្រ-បរិស្ថានក្នុងការលូតលាស់ ការផ្តល់ផល និងគុណភាពរស់ជាតិផ្លែចេករបស់ដំណាំចេកទាំង ២៦ ពូជ ។ ទន្ទឹមនេះដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការព័ត៌មាន សំខាន់ៗពាក់ព័ន្ធនឹងលក្ខណៈជីវសាស្ត្ររបស់ដំណាំចេកទូទៅ ទិន្នន័យនិងព័ត៌មានសំខាន់ៗដែលកើតមានក្នុងកម្លុងពេលពិសោធន៍ត្រូវបានប្រមូល វិភាគតាមស្ថិតិវិទ្យា និងចងក្រងជារបាយការណ៍នេះឡើង ។

របាយការណ៍នេះគ្រាន់តែជាមូលដ្ឋានព័ត៌មានដើមក្នុងតំបន់និងពេលវេលាកំណត់មួយប៉ុណ្ណោះ ដែលទាមទារការសិក្សាបន្តទៀត ។ ដូច្នេះគ្រប់មតិយោបល់ផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធ នឹងលទ្ធផល វិធីសាស្ត្រពិសោធន៍ ក៏ដូចជាខ្លឹមសាដែលបានអធិប្បាយក្នុង របាយការណ៍នេះ ត្រូវបានស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ ។

ក្រុមពិសោធន៍សាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀប

ភ្នំពេញ, មករា ២០០៧

មាតិកា

ទំព័រ

១.ស្ថានភាពទូទៅ 01

២. វិធីសាស្ត្រពិសោធន៍ 0៣

២.១. ទីកន្លែងនិងពេលវេលា 0៣

២.២ អំពីប្រភេទដី 0៣

២.៣ វិធីសាស្ត្រពិសោធន៍ 0៣

២.៤ ការរៀបចំប្លុកពិសោធន៍ 0៣

២.៥ ការងារអនុវត្តន៍ 0៦

២.៥.១ ពូជ 0៦

២.៥.២ ការរៀបចំដី 0៦

២.៥.៣ ការដាំដុះ 0៧

២.៥.៤ ការស្រោចស្រព 0៧

២.៥.៥ ការថែទាំ 0៧

២.៥.៦ ការដាក់ជី 0៧

៣ លទ្ធផល និងការពិភាក្សា 0៨

៣.១ លទ្ធផល

៣.១.១ កំពស់ដើម 0៨

៣.១.២ ប្រវែងស្លឹក 0៩

៣.១.៣ ចំនួនស្លឹក ១១

៣.១.៥ ចំនួនផ្លែក្នុង ១ស្និត ១៣

៣.១.៦ ចំនួនផ្លែក្នុង ១ ស្ទង ១៥

៣.១.៧ ចំនួនកូនបែក ១៦

៣.១.៨ រយៈពេលចាប់ពីថ្ងៃដាំរហូតដល់ចេញត្រយូង ១៧

៣.១.៩ រយៈពេលចាប់ពីថ្ងៃដាំធ្លាក់ត្រយូងរហូតដល់ទុំ ១៩

៣.១.១០ រយៈពេលចាប់ពីថ្ងៃដាំរហូតដល់ទុំ ២០

៣.១.១១ ទម្ងន់ផ្លែក្នុងមួយផ្លែ ២១

៣.១.១២ ទម្ងន់ផ្លែក្នុងមួយស្ទង ២៣

៣.២ ពិភាក្សា ២៤

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន..២៥

ខ្លឹមសារសង្ខេប

ការសិក្សាដំណាំចេកត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងសាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀបដែលចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទី ២៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៥ ដល់ថ្ងៃទី ២៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៦ ។ ការរៀបចំប្លង់ពិសោធន៍ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ ចាប់ឆ្នោតដោយពេញលិញ (RCBD) ដែលមាន ៣ គុម្ព ២៦ ពូជ ដោយដាំក្នុងទំហំប្លុក ៤ ម × ៣ ម ហើយក្នុង ១ ប្លុកមាន ៣ ដើម និងមាន ២៦ ពូជ ។ ការស្រង់ទិន្នន័យគឺមាន : កំពស់ដើម ប្រវែងស្លឹក ចំនួនស្លឹក ចំនួនកូនបែក, ថ្ងៃខែចេញត្រយូង រយះពេលលូតលាស់ពីដាំដល់ផ្លែ ទម្ងន់ផ្លែក្នុង១ផ្លែ ទម្ងន់ផ្លែក្នុង១ស្ទង គិតជាគីឡូក្រាម ប្រវែងផ្លែ គិតជាសង់ទីម៉ែត្រ ចំនួនផ្លែក្នុង១ស្និតនិង ចំនួនស្និតក្នុង ១ ស្ទង ។

លទ្ធផលពិសោធន៍បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា :

- ពូជដែលមានកំពស់ខ្ពស់ជាងគេគឺ ពូជលេខ ២៥ ហើយពូជដែលមាន កំពស់ទាបជាងគេគឺ ពូជលេខ ១២
- ពូជដែលមានប្រវែងស្លឹកវែងជាងគេគឺពូជលេខ ១១ ហើយពូជដែលមានកំពស់ទាបជាងគេគឺ ពូជលេខ ១៥
- ពូជដែលមានចំនួនស្លឹកច្រើនជាងគេគឺពូជលេខ ២ ហើយពូជដែលមានចំនួនស្លឹកតិចជាងគេគឺពូជលេខ ២១
- ពូជដែលមានប្រវែងផ្លែវែងជាងគេគឺពូជលេខ ១៨ ហើយពូជដែលមានប្រវែងផ្លែខ្លីជាងគេគឺពូជលេខ ២៤
- ពូជដែលមានចំនួនផ្លែច្រើនជាងគេគឺពូជលេខ ១៣ ហើយពូជដែលមានចំនួនផ្លែតិចជាងគេគឺពូជលេខ ១៣
- ពូជដែលមានចំនួនកូនបែកច្រើនជាងគេគឺពូជលេខ ៧ ហើយពូជដែលមានចំនួនកូនបែកតិចជាងគេគឺពូជលេខ ៣ និងពូជលេខ ១២
- ពូជដែលមានចំនួនថ្ងៃពីធ្លាក់ត្រយូងដល់ទុំ ឃើញថាពូជដែលមានចំនួនថ្ងៃវែងជាងគេគឺពូជលេខ ១៣ ហើយពូជដែលមានចំនួនថ្ងៃខ្លីជាងគេគឺ ពូជលេខ ៣ និងពូជលេខ ២៣
- ពូជដែលមានចំនួនថ្ងៃចាប់ពីដាំរហូតដល់ចេញត្រយូង ឃើញថាពូជដែលមានចំនួនថ្ងៃវែងជាងគេគឺពូជលេខ ១១ ហើយពូជ ដែលមានចំនួនថ្ងៃខ្លីជាងគេគឺ ពូជលេខ ២៤
- ពូជដែលមានចំនួនថ្ងៃចាប់ពីដាំរហូតដល់ចេញត្រយូង ឃើញថាពូជដែលមានទម្ងន់ធ្ងន់ជាងគេគឺពូជលេខ ៥ ហើយពូជដែលមានទម្ងន់ស្រាលជាងគេគឺ ពូជលេខ ២
- ពូជដែលមានចំនួនថ្ងៃចាប់ពីដាំរហូតដល់ទុំ ឃើញថាពូជដែលមានរយះពេលវែងជាងគេគឺពូជលេខ ៦ ហើយពូជដែលមានរយះពេលខ្លីជាងគេគឺ ពូជលេខ ២ ។

ដូច្នេះការដាំចេកដែលចង់បានអាយុកាលខ្លី គួរយកពូជលេខ ២ បើចង់បានចេកដែលមានផ្លែវែងល្អ គួរយកពូជចេកលេខ ១៨ ចំពោះចំនួនផ្លែចេកច្រើនហើយផ្លែល្អក្នុង ១ ស្ទង គួរយកពូជលេខ ១៣ និងពូជដែលមានរសជាតិ ឆ្ងាញ់ជាងគេគឺ ពូជលេខ ៤ (រសជាតិផ្អែម ក្លិនក្រអូបឈ្ងុយស្រាល) ពូជលេខ ៧ (រសជាតិផ្អែមឈ្ងុយ) ពូជលេខ ១០ (រសជាតិផ្អែមឈ្ងុយ) ពូជលេខ ២០ (រសជាតិផ្អែមឈ្ងុយ) ពូជលេខ ១៥ (រសជាតិផ្អែមស្រាល) ។

ពូជចេកផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ និងគុណភាពសជាតិ

១. ស្ថានភាពទូទៅ

ដំណាំចេកស្ថិតនៅក្នុងគ្រួសារ Musaceae ។ ផ្លែចេកជាចំណីអាហារមួយដែលប្រជាពលរដ្ឋពិភពលោកនិយមបំផុត ។ គេអាចឃើញដើមចេកនៅគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

ចេកដែលពលរដ្ឋនិយមដាំច្រើនជាងគេមានចេកណាំវ៉ា ចេកអំបូង និង ចេកពងមាន់។ ក្រៅពីពូជទាំង ៣ នេះយើងសង្កេតឃើញប្រជាពលរដ្ឋដាំពូជផ្សេងៗទៀតដែរដូចជា : ចេកនួន ចេកទឹក ចេកស្នាប់មុខ ចេកជ្វា ចេកមាសស្នួន ចេកអត់គ្រាប់ ចេកគ្រយូងជាដើម ។

ចេកជាដំណាំហូបផ្លែមួយដែលប្រជាជនកម្ពុជាក៏ដូចជាមនុស្សនៅក្នុងពិភពលោកទាំងមូលនិយមបរិភោគ ជាបង្អែម ជាអាហារប្រចាំថ្ងៃបន្ទាប់បន្សំ និងកែច្នៃធ្វើជានំផ្សេងៗ ពិសេសជាអង្ករនៅប្រទេសមួយចំនួនក្នុងទ្វីបអាហ្វ្រិក ។

ចំពោះប្រទេសកម្ពុជា ប្រជាជនភាគច្រើនបរិភោគផ្លែចេកជាចំណីបន្ទាប់បន្សំ ឬ ជាបង្អែម ហើយក៏អាចកែច្នៃសំរាប់ធ្វើជាម្ហូបអាហាររួមផ្សំបានជាច្រើនផងដែរ ។ ផ្លែចេកផ្តល់ថាមពល និងជីវជាតិជាច្រើន ។ នៅក្នុងផ្លែចេកមានជីវជាតិ មួយចំនួនដែលរាងកាយយើងត្រូវការដូចជា កាល់ស្យូម ម៉ាញ៉េស្យូម ហ្វូស្វ័រ ស្ពាន់ធ័រ ។ល។

វេជ្ជសាស្ត្របានប្រើប្រាស់ចេកក្នុងការព្យាបាលជម្ងឺច្រើនមុខ ជាពិសេសមានឥទ្ធិពលល្អប្រសើរក្នុងការព្យាបាលជម្ងឺរលាកពោះវៀន ក្រពះ ធ្វើអោយជម្ងឺផ្សេងៗឆាប់ជាសះស្បើយ ហើយក៏អាចព្យាបាលជម្ងឺរលាកតំរងនោម រលាកសន្លាក់ឆ្អឹង និងជាចំណីយ៉ាងប្រសើរសំរាប់អ្នកជម្ងឺខ្វះឈាម ព្រោះក្នុងផ្លែចេកមានកំរិតជាតិដែកខ្ពស់ ។ ទន្ទឹមនឹងនេះផងដែរ ចេកបានត្រូវគេប្រើប្រាស់ក្នុងការព្យាបាលជម្ងឺរាគមួល ហើយដែលអាចផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពបានយ៉ាងល្អប្រសើរ ។

ជាទូទៅ ដំណាំចេកអាចដុះលូតលាស់បានលើដីដែលមាន pH ពី ៤ ដល់ ៨ ។ ប៉ុន្តែជាការប្រសើរ ដីដែលមាន pH ពី ៦ ដល់ ៧.៥ គឺជាដីសមស្របសំរាប់ដំណាំនេះ និងអាចផ្តល់ផលខ្ពស់ ។

ចេកជាដំណាំមួយដែលត្រូវការដីដែលមានជីជាតិល្អ ពិសេសជាតិអាសូត និង ប៉ូតាស្យូម ។ ចេកអាចផ្តល់ទិន្នផលដល់ទៅ ៤០ តោនក្នុងមួយហិកតា ។ ដូច្នេះភាពចាំបាច់ណាស់សំរាប់ដំណាំនេះ គឺដីដែលមានជីជាតិច្រើន ឬជាការចាំបាច់ត្រូវដាក់ជីបន្ថែមឱ្យបានសមស្របតាមតម្រូវការរបស់ដំណាំនេះ ។

ដោយឡែកចំណាប់អារម្មណ៍នៃការប្រើប្រាស់ពូជចេកត្រូវបានកត់ត្រា ទៅតាមចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់អ្នកបរិភោគ អាចមិនអាស្រ័យទៅនឹងទំហំនៃទិន្នផលទេ ។ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងតម្លៃសេដ្ឋកិច្ច ពូជចេកមានគុណភាពអាចផ្តល់កំរៃខ្ពស់ជាងពូជដែលមានទិន្នផលខ្ពស់លើផ្ទៃដីមួយឯកតាដូចគ្នា ។ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្ននេះពុំទាន់មានការសិក្សាណាមួយឱ្យបានច្បាស់តាមស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ និង ក្សេត្រ-បរិស្ថាន ថាពូជណាមួយអាចផ្តល់គុណភាពល្អដែលជាទីពេញចិត្ត និងផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ឆ្លើយតបទៅនឹងបរិមាណត្រូវការនៅទីផ្សារនៅឡើយ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម (CARDI) កម្ពុជា សាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀបបាន ទទួលពូជនាំចូលពីប្រទេសបែលហ្ស៊ិកចំនួន ២៣ ពូជមកសិក្សាពីវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម (CARDI) ។